

Обръщение на Българския патриарх Даниил и Св. Синод по повод осемдесетгодишнината от вдигането на схизмата и признаването на автокефалията на Българската православна църква

Възлюбени в Господа братя и сестри,

В календара на Православната ни църква има дни и дати, които всяка година ни връщат към важни и значими събития от нейната хилядолетна и превратна история. Те поддържат жива паметта ни за миналото, която на свой ред е неизменният коректив във вземането на верните решения за нашето настояще и бъдеще. Тези дати ние отбелязваме с особена тържественост, с благодарност към Всеблагия Бог и нашите достойни предци, чието дело намира своето продължение и осъществяване в нас и нашето днес. Сред тези дати е и двадесет и вторият ден на месец февруари –

денят, в който през 1945 г. Българската православна църква под името Българска екзархия получава още едно – исторически трето поред – признание на своята автокефалия.

Погледнато от перспективата на времето, взетото на този ден решение увенчава столетната и неравна битка на борците за нашата духовна и църковна самостоятелност, довела до учредяването на Българска екзархия през 1870 г., справедливо окачествена от историците като „българска протодържава“ – предшественик и подготовка за възстановяването на Българската държава. Обстоятелствата около достопечалната „българска схизма“ и всички исторически подробности, свързани с нея, са отдавна изследвани и добре известни. С времето остротата на дебатите около нея все повече отстъпва пред трезвата оценка за този тежък конфликт. За нас, като православен народ, завинаги остава паметта ни за това, че борбата за духовна свобода и за църковна автокефалия предшества борбата ни за политическа независимост, а не е следствие от нея, както обикновено се случва в историята на православния Изток. Възраждането на православния български род има друга логика и следва различна последователност.

Признаването пък на църковната ни автокефалия тъкмо на 22 февруари 1945 г. – във време, когато, след поредица от злочастни национални катастрофи, юрисдикцията на Българската екзархия е значително ограничена – е най-яркото свидетелство за действителните причини и подбуди зад наложената ни през 1872 г. църковна схизма.

Радостта на нашите предци на днешния ден преди точно 80 годни е била голяма и искрена. „Схизмата вече не съществува. Благодатното общение... е възстановено. Автокефалията на нашата 1000-годишна черква биде благословена и призната“ – с тези изпълнени с радостно ликуване думи членовете на българската църковна делегация в Цариград – приснопаметните Неврокопски митрополит Борис, Търновски митрополит Софроний и Велички епископ Андрей, съобщават на Българския екзарх Стефан за вдигането на схизмата, признаването на автокефалията на нашата Църква и отслужването на първата съборна света Литургия в патриаршеския храм във Фенер.

За нас днес, независимо от цялата драматична история и от всички превратности в съдбата на народа ни и на Православната ни църква, с цялата си сила остава валидна и вярна старата, добре известна истина, че действителната сила на православния ни народ се крие само в неговото духовно и културно единство, в съхраняването на народностната памет и

осъзнаването на необходимостта от приемственост и постоянно надграждане на постигнатото от нашите предци. Извоюваното от тях с толкова много усилия и саможертва остава завинаги като непреходен завет към поколенията. Техният дух на непримиримост и воля за свобода и достоен живот трябва да живее и в нас, ако искаме да бъдем достойни техни наследници и продължители на техните дела.

Времето, в което живеем, е време на нови тежки изпитания и предизвикателства пред човешкото единство. Кризата в междудържавните и междуцърковните отношения засяга непосредствено и нас, подкопавайки устоите и принципите на съществуването ни като Църква и Божи народ. Разделението и противопоставянето са видими на всяко едно равнище, заплашвайки с разрушение и гибел постигнатото от нашите предшественици. В такива времена и пред лицето на тези изпитания ние още повече се нуждаем от техния пример, от изучаването и вярното следване на онези принципи и идеали, от които са се ръководели те в своя живот и своите действия. Всичко, което имаме и на което се радваме ние днес – свободната и независима българска държава и автокефалната ни Православна църква – е плод от тяхната вяра и упование в Бога и Неговата вечна правда, от ревността им в отстояване на духовната и културна идентичност и достойнство на православния ни народ и от саможертвената им борба в преследване на тези висши цели и стремления. Нека пазим и ценим нашата автокефалия, защото автокефалията не означава изолация и разделение, а благодатно и канонично общение между Поместните православни църкви. Автокефалията е мяра за зрелостта на една Поместна църква в нейното неразривно общение с всички останали Поместни църкви, членове на Едната, Света, Съборна и Апостолска Църква.

Божията любов, Неговият мир и Неговата велика милост да бъдат с всички нас!

Честита и благословена годишнина!

bg-patriarshia.bg